

Shrnutí hlavních poznatků

- Během let se v kraji postupně lehce zvyšovalo zastoupení dětské věkové skupiny, naopak se snížil počet osob v produktivním věku. Výrazněji rostl podíl starších osob ve věku od 65 let.
- Jihočeský kraj patří ke krajům s lehce starším obyvatelstvem proti průměru ČR. V posledních deseti letech se průměrný věk v kraji zvýšil u mužů i žen o dva roky. Ke konci roku 2018 měl v kraji hodnotu 42,7 roku; muži – 41,4 let a ženy – 43,9 let.
- K porovnání počtu obyvatel daného věku a pohlaví se používá index stárí, který vyjadřuje poměr věkové kategorie 65 a více let a dětské kategorie 0 až 14 let. V roce 2018 měl v kraji index stárí hodnotu 127,0; v mužské populaci na 100 chlapců připadlo 106,7 mužů ve věku od 65 let, u žen byl rozdíl výraznější; na 100 dívek ve věku do 15 let bylo 148,5 seniorek.
- Stále převažuje trend, kdy matky odkládají narození dítěte do pozdějšího věku, ale v posledních letech se průměrný věk matek v kraji již příliš nezvyšoval. Při narození dítěte bylo v Jihočeském kraji v roce 2018 průměrně matkám 30,3 let a při narození prvního dítěte 28,6 let.
- Pro Jihočeský kraj je charakteristické, že počty zemřelých mají během let kolísavý charakter. Ženy umíraly v průměru o 10 let později než muži. Nejčastější příčinou úmrtí u obou pohlaví byly nemoci oběhové soustavy.
- Dalším ukazatelem, kterým je možné vyjádřit „stárnutí“ populace je tzv. naděje dožití. To znamená, že chlapec z Jihočeského kraje, který se narodil v letech 2017 až 2018 se průměrně dožije 76,3 let a dívka bude mít před sebou 82,0 let života. Ve věku 65 let se mohou muži dožít ještě 16,2 let a ženy 19,7 let.
- Mladí lidé během let odkládali uzavření sňatku a tak se průběžně zvyšoval průměrný věk při prvním sňatku. V roce 2018 bylo v kraji ženichům při jejich prvním sňatku průměrně 32,2 let a nevěstám 29,4 let.
- Počet obyvatel kraje se od roku 2002 stále zvyšuje. Migrační přírůstek v kraji byl v roce 2018 nejvyšší od roku 2008 a z 65 % se jednalo o muže. Přírůstek stěhováním byl ještě výraznější díky stěhování z ciziny, kdy se z 67 % jednalo o muže. Při stěhování uvnitř kraje naopak lehce převažovaly ženy; 53,1 % žen.
- Podle Projekce obyvatelstva v krajích se předpokládá, že k 1. 1. 2030 bude v kraji celkem 632 286 obyvatel (mužů přibližně 49,0 %) a v roce 2050 pouze 601 825 obyvatel (48,9 % mužů). V průběhu času se budou zvyšovat počty seniorů, především těch nejstarších. Předpokládá se mírný nárůst dětské věkové skupiny, ale osob v produktivním věku bude postupem času ubývat.
- Stále větší nároky na vzdělávání se promítly do zvyšující se úrovně vzdělání, především do rostoucího podílu vysokoškolsky vzdělaných mužů i žen. Z obyvatel ve věku 15 a více let mělo maturitu či vysokoškolský diplom 54 % žen a 45 % mužů. Ve srovnání s hodnotami za ČR byla vzdělanost v kraji nižší.
- Školství je feminizované. V mateřských školách připadalo na 1 učitele 228 učitelek, v základních školách na 1 učitele 5 učitelek. Ve středních školách byl poměr již vyrovnanější, na 2 učitele připadaly 3 učitelky.
- Na základních školách mírně převládali vlivem demografického složení chlapci. Ale na víceletá gymnázia přecházely během povinné školní docházky častěji dívky. Podíl dívek mezi žáky středních škol se lišil podle typu školy. Dívky převažovaly na gymnáziích, méně lákavé pro ně byly učňovské školy a střední školy bez maturity.
- Mezi jihočeskými studenty vysokých škol převládaly z 57 % ženy. Převahu měly i v jednotlivých typech studijních programů kromě doktorského. Na vysokých školách v kraji převažovaly ženy výrazněji (62 %).

- V rozdělení obyvatel ve věku 15 a více let podle ekonomické aktivity převládaly dlouhodobě ženy mezi ekonomicky neaktivními a muži mezi ekonomicky aktivními obyvateli. Přitom muži převažovali mezi zaměstnanými a ženy mezi nezaměstnanými.
- Muži měli ve srovnání se ženami vyšší míru ekonomické aktivity a to jak ve všech věkových kategoriích, tak i podle jednotlivých druhů dosaženého vzdělání.
- Koncem roku 2018 byly v kraji zaměstnané dvě třetiny mužů ve věku 15 a více let a polovina žen stejného věku. Převaha mužů byla zvláště výrazná mezi podnikateli. Podle sektorů našli muži častěji uplatnění v primárním a sekundárním sektoru, ženy byly častěji zaměstnány v terciárním sektoru.
- Muži měli vyšší mzdy a platy než ženy. Pro vyjádření genderového rozdílu byl použit Gender Pay Gap. V kraji byl v roce 2018 v podnikatelské sféře medián mezd žen nižší o 16,3 % než medián mezd mužů (nejmenší rozdíl mezi kraji), v nepodnikatelské sféře byl GPD 13,5 % (šestý nejnižší mezi kraji).
- Nezaměstnanost koncem roku 2018 dosáhla historicky nejnižších hodnot. Jihočeský kraj patřil ke krajům s nižší nezaměstnaností. Největší počet uchazečů o zaměstnání koncem roku 2018 pocházel u mužů i žen z věkové skupiny 55 až 59 let. V evidenci úřadu práce déle než 12 měsíců bylo 14 % uchazečů (mužů) a 18 % uchazeček, to znamenalo druhou nejnižší dlouhodobou nezaměstnanost mezi kraji.
- V roce 2018 navštívil muž z Jihočeského kraje některého lékaře v 8,6 případech, ženy chodily do ordinací lékařů o něco častěji (11,8 návštěv v zařízeních ambulantní péče).
- V jihočeských nemocnicích bylo v roce 2018 hospitalizováno formou akutní péče celkem 88 161 pacientů, kteří měli bydliště v Jihočeském kraji, z tohoto počtu pak 44,6 % byli muži. Průměrná délka ošetrovací doby byla v roce 2018 u mužů 8,1 dne a u žen 7,4 dne a v průběhu let se u obou pohlaví snižovala.
- Mezi nejčastější nemoci, které jsou u obyvatel diagnostikovány, patří především hypertenze; v kraji celkem přes 131 tisíc osob, u žen častěji. S ischemickými srdečními nemocemi se v roce 2018 v kraji léčilo přes 32 tisíc osob, ve větší míře muži. Ve srovnání s ostatními kraji jsou to však nejnižší hodnoty. Poměrně často bývají diagnostikovány cévní příhody mozku, v tomto případě u žen nepatrně častěji. V mezikrajském srovnání jsou to opět nejnižší hodnoty.
- V Jihočeském kraji byl podíl denně kouřících mužů 26,0 % a byl pod republikovým průměrem (27,6 %). Také podíl denně kouřících Jihočešek (13,1 %) zůstal mírně pod hodnotou za celou ČR (15,5 %).
- V roce 2017 bylo v Jihočeském kraji evidováno celkem 159 osob, které se s diagnózou poruchy příjmu potravy léčily ambulantně. Mezi jihočeskými pacienty výrazně převažovaly ženy.
- Hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti bylo v roce 2018 v kraji zaznamenáno celkem přes 100 tisíc. Průměrná dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz byla v roce 2018 v Jihočeském kraji 5,2 %; u mužů 4,6 % a u žen 5,8 % a byla nejvyšší za posledních deset let. Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti byla 43,7 dne (muži 41,8 dne; ženy 45,4 dne).
- Mezi dospělými uživateli sociálních služeb převažovaly ženy tam, kde byla služba určena především seniorům. Muži převládali pouze v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v denních stacionářích a v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež.
- V Jihočeském kraji mělo koncem roku 2018 nárok na výplatu nějakého důchodu 106 tis. žen a 74 tis. mužů. Většinou pobírali starobní důchod bez souběhu nebo v souběhu s pozůstalostním důchodem. Ženy převládaly mezi příjemci téměř všech druhů důchodů, nejvíc mezi příjemci pozůstalostních důchodů.

- S posouváním věkové hranice pro odchod do důchodu přibýlo osob, které odcházely do předčasného starobního důchodu, a zvyšoval se i jejich podíl na počtu starobních důchodců. Předčasný starobní důchod pobíralo koncem roku 2018 téměř 31 % penzistů a 26 % penzistek.
- Pro všechny druhy důchodů s výjimkou pozůstalostních důchodů sólo se potvrdilo, že muži pobírali v průměru za měsíc vyšší důchody než ženy. Koncem roku 2018 se v Jihočeském kraji nejvíc lišily plné starobní důchody mužů a žen bez souběhu s pozůstalostním důchodem (o 2 169 Kč).
- Průkaz osob se zdravotním postižením vlastnilo ke konci roku 2018 v Jihočeském kraji 3,4 % mužů a 3,6 % žen, to bylo poněkud více v porovnání s celorepublikovým průměrem.
- Ve struktuře hospodařících domácností převažovaly úplné rodiny – sezdaná soužití (44,4 %), dalším typem domácnosti byly úplné rodiny – nesezdaná soužití (5,1 %). Neúplné rodiny, kdy v čele stál muž, byly v době sčítání zastoupeny z 2,5 % a neúplných rodin, kdy v čele stála žena, bylo 10,3 %. Výraznou skupinou domácností jsou domácnosti jednotlivců (muži 14,7 %, ženy 17,4 %).
- Podílem jednotlivců, kteří použili internet v posledních třech měsících, se kraj umístil pod průměrem ČR a s hodnotou 78,1 % obsadil pomyslnou sedmou příčku mezi kraji. Jihočeští muži dominovali v hraní her, Jihočešky zase nejvíce vyhledávaly informace o zdraví.
- Ve 38 základních uměleckých školách v kraji se ve školním roce 2018/19 vzdělávalo více než 14 tis. žáků, z nichž 67,7 % tvořily dívky. Největší zájem byl o hudební obory (téměř 10 tis. žáků, z toho 63,6 % dívek). Doménou dívek byly taneční obory, kde jejich podíl přesahoval 90 %.
- V kraji bylo ke konci roku 2018 v České unii sportu zaregistrováno 90 596 členů, podíl žen činil 27,9 %. Nejoblíbenějším sportem, kterému se Jihočeši aktivně věnovali, byl fotbal s 27,5 tis. členy v 274 oddílech. Doménou žen ve sportovních odvětvích nad tisíc členů byl aerobic, kde jejich podíl dosáhl hodnoty 82,6 %.
- Kriminalita se v průběhu let snižuje. V Jihočeském kraji bylo v roce 2018 registrováno 8 861 trestných činů, z nichž ženy spáchaly 13,9 %. Tento podíl výrazně přesáhl republikový průměr (8,3 %) a byl nejvyšší ze všech krajů. Ženy nejčastěji páchaly hospodářskou kriminalitu (téměř 40 % trestných činů v této kategorii).
- V Jihočeském kraji bylo v roce 2018 trestně stíháno 5 368 osob, z toho 956 žen. Podíl žen na stíhaných osobách činil 17,8 % a byl mírně nad republikovou hodnotou.
- V roce 2018 bylo v kraji nahlášeno 4 360 dopravních nehod. Počet nehod dlouhodobě stoupal, meziročně se sice zvýšil pouze o 1,4 %, od roku 2010 však vzrostl o polovinu. Podíl nehod, které byly zaviněny ženou v roce 2018 činil 17,8 %.
- Při dopravních nehodách v Jihočeském kraji v roce 2018 bylo 59 osob usmrceno (32,2 % žen), 256 osob bylo těžce zraněno (38,7 % žen) a 1 967 osob bylo zraněno lehce (42,8 % žen).
- Podíl žen mezi kandidáty pro volby do krajského zastupitelstva v roce 2016 činil 27,5 %. V těchto volbách bylo zvoleno 9 zastupitelek, přičemž jejich podíl byl 16,4 %. Úspěšnost žen v roce 2016 byla pouze 3,1 %.
- Výraznější je angažovanost žen v komunální politice. Podíl kandidátek v řádných volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 činil 30,5 %. Zvoleno bylo celkem 5 549 zastupitelů, přičemž 1 395 mandátů připadlo ženám. Podíl žen na kandidátech 2018 činil 25,1 % a byl od roku 2006 nejvyšší, když po celou dobu mírně stoupal.

